REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30.*
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 11. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 15 (28) Ianuarie. 1902.

Ințelegerea austro-rusă.

Era un timp, nu îndepărtat, când întêlnirile capetelor încoronate și ale principilor din casele domnitóre făceau sensațiune și erau privite ca nisce presemne estraordinare în raporturile politice ale statelor.

Astădĭ aceste visite și întêlnirĭ princiare sunt fórte dese, sunt, cum am dice, la ordinea dilei, dér nu produc nicĭ pe departe acea emoțiune ca odinióră. Lumea s'a dedat cu ele și a început sĕ cunóscă, că comunicațiunea acésta dintre curțile europene se întemeiéză în primul rênd pe interesele ce légă între sine tóte dinastiile, că ea merge pe cărările sale, mai mult séu mai puțin independente de curentele politice vremelnice din sînul diferitelor state.

Interesele dinastiilor sunt și rĕmân ceva constant în mijlocul fluctuațiunilor mult variate politice, purtate în mare parte de curentele poporale.

Din acest punct de vedere va fi bine, credem, a judeca în prima linie și raporturile dintre curțile dela Viena și Petersburg, carĭ raporturĭ au devenit în anii din urmă érăși cele mai cordiale și mai amicabile.

Ca un nou semn și o nouă dovadă pentru acésta se póte considera și călĕtoria, ce-o va face peste puține dile archiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului monarchiei austro-ungare la curtea din Petersburg. Scopul acestei călĕtoriĭ este, ca archiducele sĕ mulțămescă Țarului Nicolae II pentru-că l'a numit general de cavalerie rusesc și l'a distins prin aceea, că i-a înmânat epoletele de general printr'un trimis special al sĕu la Viena. Prin urmare un act de curtuasie militară, a dat imediatul impuls visitei archiducelui la curtea ruséscă.

Nu e pentru prima-óră, că archiducele Francisc Ferdinand merge la Petersburg. El a mai fost odată acolo tocmai înainte cu 11 anĭ, în Februarie 1891, când s'a presentat Țarului Alexandru III ca moștenitor al tronului și a fost primit în mod strălucit, aranjându-se în onórea lui marĭ parădĭ militare, vênătóre de urșĭ etc. la Petersburg și la Moscva, în carĭ orașe a petrecut dece dile.

Archiducele moștenitor merge dér la curtea Țarului actual ca vechiŭ prietin și astfel va fi și primit acolo cu cea mai mare cordialitate și cu tótă distincțiunea, ce i-se cuvine ca viitor domnitor al Austro-Ungariei. Oficiósele din Viena și mai ales cele douĕ din Budapesta află de bine a accentua, că nu e vorba numai de-o visită de etichetă a archiducelui. Fiind acéstă visită un pendant la visita, ce a făcut'o nu de mult marele duce Michail la curtea austro-ungară, se speréză, că contactul amicabil între ambele curțĭ va avé o înrîurire binefăcĕtóre și asupra raporturilor dintre ambele state.

Vrea sĕ dică s'aștéptă că visita archiducelui va contribui a întări din nou ințelegerea stabilită între Austro-Ungaria și Rusia acum cincĭ anĭ, când cu visita împĕratului Francisc Iosif la Petersburg, privitor la peninsula balcanică.

Ne aducem aminte, că înainte cu vre-o cincĭ lunĭ cu deosebire cercurile politice unguresci erau mult îngrijate, că acea convenția verbală din Aprilie 1897 nu va mai fi respectată de Rusia. Cele ce se petreceau în Bulgaria, Serbia etc. păreau, că confirmă tóte temerile. Cei din Viena priveau lucrurile cu mai mult calm și se vede, că au fost mai bine informațĭ.

Rusia vrea, cum se pare, sĕ evite deocamdată orĭ-ce conflict în Orientul europén și se mulțumesce a avansa pas de pas cu politica ei în Bulgaria și Serbia.

Tocmai acum crisa financiară bulgară și suscitarea succesiunei la tron în Sêrbia erau de natură a deștepta temerĭ de-o nouă periculósă fierbere în peninsula balcanică.

Visita archiducelui Francisc Ferdinand va face însĕ sĕ dispară și aceste temerĭ și se apară din nou strălucitóre pe firmamentul politic „ințelegerea austro-rusă“.

Congresul pentru autonomia catolică își continuă desbaterile. In ședința de Vinerĭ a vorbit contele Albert *Apponyi* pentru proiectul comisiunei de 27. Apponyi doresce, ca autonomia sĕ se înființeze cât mai curênd, pentru-ca „sĕ nu ajungă la suprafață curente, carĭ ar fi periculóse pentru națiune“. — Episcopul *Szmrecsanyi* P. spune, că pe basa declarațiunei făcută de cardinalul *Schlauch*, episcopii încă sunt gata de a participa la desbaterea pe paragrafĭ a proiectului. Prin declarația acésta episcopii au voit sĕ arate, că și ei vor sĕ promoveze pe cât e posibil înființarea autonomiei.

In ședința de Sâmbătă s'a încheiat desbaterea generală, după o înfocată discuție la care au luat parte *Ugron*, archiepiscopul *Samassa* și *Hovanyi*. S'a procedat apoi la votare. *Proiectul a fost primit cu majoritate de 13 voturĭ* (numĕr fatal). Dintre episcopĭ au votat pro: Schlauch, Csaszka, Samassa, Bende, Bubics, Hornig, Szmrecsanyi, Ivancovics, Csaky și Feher Ipoly. Au votat cu totul pro 69, contra 56 membri ai congresului.

Partidele representate în congres se pregătesc acum pentru lupta, ce are sĕ urmeze la desbaterea pe paragrafĭ, care sĕ începe deja adĭ. Minoritatea speră sĕ se facă modificărĭ esențiale în proiect.

Votarea in congresul catolic. După *„Alkotmány“* resultatul votării în ședința de Sâmbătă a congresului catolic l'a determinat posiția, ce au luat'o *episcopii*. Intr'o conferență anterióră ei hotărîseră sĕ priméscă proiectul în general, în speranța, că la desbaterea pe paragrafĭ congresul va face în proiect modificările, ce episcopii le consideră ca absolut necesare. Episcopul Szmrecsanyi a și declarat acésta în ședința de Vinerĭ. Episcopii au votat *pro*, ca sĕ nu dea nutremênt aparenței, că ei n'ar voi autonomia.

„Budapesti Hirlap“ dice, că sórtea modificărilor, ce se vor face la desbaterea specială, e pusă acum în mânile episcopilor. Din votul dat de episcopĭ și din declarațiile lor apare, că ei voesc o autonomie conformă celei din Ardeal și guvernul nu póte nega o ast-fel de autonomie fără de a nu vătĕma principiul egalității de drept. O autonomie ca aceea a bisericei rom. cat. din Ardeal însémnă, că candidarea la beneficiile eclesiactice superióre cade total din sfera de drept a autonomiei; mai departe administrarea fondurilor și fundațiunilor trece în resortul autonomiei, rĕmânênd patronului suprem dreptul de control și inspecțiune, drept care se validitéză la stabilirea budgetului și la aprobarea bilanțului. Deși guvernul nu s'a arătat până acum îndemnat sĕ dea și autonomiei regnicolare drepturile de care se bucură autonomia ardeleană, totușĭ fóia din cestiune presupune, că guvernul nu și-a spus încă cuvêntul din urmă.

Archiducele Francisc Ferdinand la Petersburg. *„Politische Correspondenz“* află, că archiducele *Francisc Ferdinand*, numit de curênd general de cavalerie în armata ruséscă, va pleca în 6 Februarie n. la Petersburg pentru a-se presenta Țarului. Archiducele va sta la Petersburg mai multe dile și va locui în palatul imperial.

Oficiosul unguresc *„Magyar Nemzet“* dice, că deși visita acésta este în primul rênd un act de curtoasie, totușĭ nu se póte crede, că ea n'are și altă importanță — politică.

Dieta ungară s'a ocupat în ședința de Sâmbătă cu afacerile de imunitate și a suspendat drepturile de imunitate a deputaților G. *Ugron* (pentru duel), *Rakowsky* și *Gyorffy* (tot pentru duel). S'a ocupat apoi cu afacerea de imunitate a lui *Bartha* M. față de care comisiunea a propus sĕ fie estradat în procesul de pressă (pentru insultă), ce i-l'a intentat

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Grigorescu.

I.

In figura uscățivă și luminósă a măestrului, doi ochĭ scânteietorĭ. Puterea lor e uimitóre. Cunosc prietenĭ, carĭ se întorc rĕsucițĭ de acéstă privire. L'am vĕdut pictând. Inchipuiți-vĕ douĕ focare pe douĕ rotocóle de catifea négră. Razele scăpărate din amêndouĕ focarele plămădesc formele în baia atmosferei, scormonesc conținutul lor, și prind ce e pe dinafară tocmai cu ceea-ce vibréză pe dinlăuntru. Modelele suferă, și nu ar răbda 20 de minute sĕ nu se misce. Se resimt de ascuțișul, care le turbură întregul sistem nervos. Ochii lui extra-ordinarĭ țin de-o caracteristică a poporului român. Poesia populară cântă viéța și farmecul ochilor, și nu e strĕin observator, care sĕ nu fi simțit frumusețea privirilor femeilor nóstre. Maestrul a glorificat pe pânzele lui acești ochĭ cu gene lungĭ și umede, cu privirĭ, carĭ se perd în depărtărĭ, și a isbutit sĕ îmbine scânteierea lor cu o umbră de melancolie.

Mi-se pare, că amicul meu Caragiale a dis: „e cel mai mare liric al României“. Firesce, că nu e nimic de scădut din acéstă imagine. E însĕ de adăogat. Grigorescu este și un profund psicholog, în aceeașĭ mĕsură cum s'a susținut, că Rubens póte figura printre cei mai însemnațĭ fisiologĭ. Circulă sângele, — și se vede cum circulă, pe sub pelița subțire a flamandelor grase, în tablourile lui Rubens. In țĕranii și țĕrancile șui ale lui Grigorescu, sufletul îndurător, naiv și melancolic al unui neam întreg. Isvorĕsc carĕle din genunile albastre séu fumurii. După-ce v'ațĭ desfătat în poesia imensității, opriți-vĕ la cel dintâiŭ: boii blândĭ merg a lene, ținênd cuminte drumul bătut, ér sus, pe fânul din car, stă pe brâncĭ un țĕran, cu o pălărie négră cât róta carului, cu pletele rĕsfirate pe umerĭ. Privesce, viséză, a uitat nĕcazurile.

II.

Charles Blanc susține, că cine ar vedea câte-va tablourĭ de Metsu, de Terburg séu de Gașpar Netscher, ar cunósce mai bine viéța întrégă a burgheziei olandeze, de pe vremea Stathuderilor, decât ar puté sĕ o învețe din nenumĕrate volume de geografie, de voiajurĭ, de descripțiunĭ și de istorie. Cu siguranță, că viitorimea va studia istoria țĕranilor din operile marelui maestru. Și de se va încurca în discursurile, în scrierile, în polemicele, în legile și reformele nóstre, în elogiile și criticile nóstre, în afirmațiunile contradictorii ale partidelor politice, în aspirațiunile vagĭ și în vicleșugurile netrebnice ale claselor conducĕtóre, pânzele lui Grigorescu vor fi paginile luminóse din carĭ vor apăré, limpede, viéța, obiceiurile, vestmintele, felul muncii, gradul de cultură și sufletul țĕranilor, ba chiar problemele de esistență națională peste carĭ noi am trecut cu ușurință, séu le-am tratat cu ușurință.

Strălucirea operilor lui e pe o durere reală și evidentă: poetisarea scenelor nu ascunde miseria. Boii, minunațĭ de frumoșĭ, dér slabĭ, întind din greu, că se aștern la pămênt; omul se aplécă, apăsând sĕ trosnéscă, pe córnele plugului. E nópte, abia se mai vede o dungă de sânge în apusul posomorît, și bietul creștin, uscat și trist, ca și boii lui, despică brasdă lângă brasdă, alt-fel, din bogăția pămêntului negru și lucios, nu s'ar alege nicĭ cu mămăliga de tóte dilele. Sórele arde; în aerul de cuptor pomii rarĭ se topesc și tremură în conturul lor vag, ér muncitorul c'o cămășuță sĕracă pe dênsul, strîns încins cu un curmeiŭ subțire, c'o căciulă grósă și mare în cap, fără șoldurĭ, costeliv și prăjit, se frămâantă fără odihnă. Pe drumul greu, desfundat de ploi, róta a întrat până în bucia; boii se năpustesc în jug; le numerĭ cóstele; sus, la spata de dinapoi, o grópă, o pată închisă sub șoldul luminat; trage și cel care îi mână, în pornirea lui desperată; ți-se pare că-i audĭ răcnetul: un blestem înfiorător. Intr'o cârciumă, — cârciumă dela Bacău, — un țĕran stă pe o laviță cu capul rĕzĕmat în mânĭ; piciórele desfăcute; ochii închișĭ; pe sub oblo-

Agai Adolf. Camera a respins propunerea de estradare. — După acésta deputatul *Gorove* a interpelat pe miniştri de interne şi instrucţiune publică cu privire la demonstraţia tinerimei catolice universitare contra lui Apponyi şi Horanszky şi pentru episcopul Majlath, demonstraţie pe care am semnalat'o deja. Ministrul *Wlassics* a respuns îndată. El desaprobă gruparea tinerimei universitare după confesiune şi partide politice. Nu simpatiséză decât cu tinerii, carî nu caută a sădi împărechierî prin mişcărî confesionale şi de partid, ci îşî văd conscienţios de carte. Camera a luat spre sciinţă răspunsul.

„Reichsrath"-ul austriac va fi convocat pe ḑiua de 4 Februarie.

„Un popor fenomenal".

D-l Bartha Miklos este unul dintre cei mai talentaţî gazetarî ungurî, — asta nu se póte tăgădui.

El are câte odată şi momente lucide, ceea-ce este lucru rar la un scriitor şovinist.

Aşa de esemplu în organul lui, „Magyarország", a accentuat într'un rênd, că teoria maghiarisării naţionalităţilor fiind un lucru nerealisabil, trebue abandonată şi că de acuma nu limba unitară, ci unitatea în sentimente sě se céră în Ungaria poliglotă.

Din păcate, momentele lucide, tocmai fiind-că sunt momente, sunt de scurtă durată.

În cel mai apropiat numĕr organul lui Bartha érăşî călăresce pe chimera utopică a maghiarisării.

Ce sě-i facî? Bóla din fire n'are lecuire.

Într'unul din cele mai recente ale sale articole Bartha Miklos a zugrăvit în colorî fórte vii şi fórte adevĕrate primejdia jidovéscă.

În acelaşî articol însě vorbesce şi de Săcui, relevând părerea unora, carî susţin, că dispoşiţiile proiectului de lege român asupra poliţiei rurale ar fi îndreptate în potriva emigrării Săcuilor.

Bartha s'ar bucura décă ar fi aşa, căcî România prin acésta ar face enorme servicii maghiarismului.

Din păcate însě — ḑice Bartha — nu este aşa, căcî România nu se póte dispensa de serviciile Săcuilor.

Şi aicî Bartha se avêntă la o descriere elogiósă-lirică a calităţilor Săcuilor, descriere, care nu este lipsită de nota umoristică.

În anecdotele poporale, chiar şi în cele unguresci, Săcuiul este cunoscut ca un tip de om mărginit, care caută luna în puţ şi care vré sě trécă prin pădure cu o scară pe care o pórtă pe umĕr nu de-alungul, ci de-alatul.

În ochii lui Bartha însě Săcuiul este înzestrat cu cele mai alese calităţî civilisatorice.

„Săcuimea — ḑice Bartha — este norocul României. În România Săcuiul este elementul civilisatoric, cum era în Roma sclavul grec. Cel mai prost tăietor de lemne săcuiŭ scie mai mult din cultivarea pădurii, pămêntului şi livedilor, decât vechilul şi arêndaşul boerului român. In comunele din România, ţĕranul săcuiŭ, décă cere nevoia, este interpretul legilor, este veterinar, geometru, espert, nivelator şi idrolog. Săcuiul este un fel de „kulturvolk" în România. Săcuiul se pricepe la tóte, orî de ce s'ar apuca. El este lemnar, săpător în piétră, rotar, têmplar, Săcuiul e de tóte. El face acoperişul pe casă, cârpesce cismele, clădesce sobe, frămîntă pânea, potcovesce caii, lasă sânge boului. În gospodăria românéscă, Săcuiul este factotum. Adî e vizitiu, mâne vînător, poimâne maşinist, fórte adesea educător al domnişórelor (!) Décă s'ar încerca Săcuiul — ḑice Bartha — eu cred, că ar puté sě cânte şi la pian. Cu un cuvênt Săcuiul este „Neamţul" României. În România este mare nevoie de Săcuiŭ. Muncă ieftină şi inteligentă nu se găsesce în orî-ce ţufă. Fără Săcui viéţa economică a României ar suferi fórte mult".

Din tóte aceste considerente, Bartha crede, că dispoşiţiile proiectului de lege nu sunt îndreptate contra Săcuilor, ele ele sunt îndreptate contra Jidovilor.

*

Décă tóte cele spuse de Bartha în lirismul sĕu naţional-maghiar ar fi adevĕrate, atuncî poporul săcuesc ar fi cel mai ideal popor din lume.

Căcî, în adevĕr, în tótă istoria culturală a popórelor nu s'a găsit până acuma un singur cas de calităţî atât de multilaterale. Şi mai pe sus de tóte nicî un popor nu e în stare sě ne arate ţĕranî pricepĕtorî în ale pedagogiei, încât sě li-se încredinţeze educaţia domnişórelor şi póte chiar instruirea musicală, la pian.

Şi décă tóte acestea ar fi adevĕrate, atuncî credem noi, n'ar fi nevoie a se pune la cale mişcărî intensive pentru „salvarea Săcuilor".

Căcî un popor cu calităţile descrise de Bartha, ar fi capabil sě trăiéscă în orî ce parte a lumei. În pustietate, ca şi în munţî, şi n'ar avé nevoie sě apeleze la asistenţa publică şi la sprijinul statului.

Ĕtă dér, unde te póte duce lirismul şovinist!

L.

Din streinătate.

Proclamaţia lui Karagheorghevicî. Prinţul *Karagheorghevicî* a adresat poporului sêrbesc o proclamaţie tipărită în mai multe mii de esemplare în Geneva, în care învită pe Sêrbî, ca în amintirea revoluţiei condusă de bunicul sĕu înainte cu 100 de anî contra asupritorilor turcî, sě ridice un monument- În modul acesta se serbeze înfiinţarea dinastiei-Karagheorghevicî. Partea politcă a proclamaţiei este următórea:

„Sórtea cea rea a voit, ca eu nepotul unui bun Sêrb. sě fac din depărtare propunerea acésta. Puteţî însě sě-mî credeţî, că în cugetul meu tot-déuna sunt cu Sêrbii, că inima mea bate cu a lor şi sufletul meu sêrbesc planéză pururea pe de-asupra Serbiei, ér spiritul meu crescut în direcţie ortodoxă n'a încetat de a-se ruga pentru poporul meu şi pentru salvarea, progresul şi fericirea iubitei mele patrii".

Guvernul sêrbesc a luat mĕsurî ca sě împedece contrabandarea acestei proclamaţii în Serbia.

Kitchener şi comandanţii burî. Din Haga se anunţă, că lord *Kitchener* a făcut încercărî noue de a tracta cu Burii despre încetarea ostilităţilor. Toţî comandanţii burî au declarat însě, că preţul păcii şi unica condiţie a ei nu póte fi, decât *independenţa republicelor*. Afară de acésta *Delarey* a mai declarat, că va continua lupta până la ultimu-i om. Décă peste tot va fi de lipsă, el se va preda necondiţionat, căcî şi altfel Englesii nu-şî ţin cuvêntul. — Deja în Octomvrie *Kitchener* l'a îmbiat pe *Botha* cu armistiţiu, Botha însě a respins propunerea, fiind-că Kitchener nu i-a garantat independenţa republicelor. Kitchener s'a înfuriat aşa de tare, încât a dat poruncî sě fie incendiate tóte farmele clădite din nou.

SCIRILE DILEI.

14 (27) Ianuarie.

Episcopul Majlath în Lugoşiŭ. Contele Gustav Majlath episcopul rom. cat. din Alba-Iulia a sosit la Lugoşiŭ în 21 l. c. la 9 óre a. m., spre a visita pe P. S. Sa Dr. Demetriu *Radu*, episcopul gr.-cat. al Lugoşiului. După sosirea sa la reşedinţa episcopéscă, ilustrul archiereu a fost salutat de către membrii Ven. Capitlu şi personalul cancelăriei diecesane, apoi a visitat mănăstirea călugăriţelor, biserica catedrală gr.-cat. şi a făcut visite pe la spirile autorităţilor locale. La 1 óră p. m. P. S. Sa episcopul Dr. Demetriu Radu a dat în onórea ilustrului sĕu óspe un prânḑ de 14 cuverte, la care pe lângă membrii Ven. Capitlu au luat parte şi câţî-va fruntaşî din loc. După prânḑ Il. Sa s'a întreţinut în plăcută conversaţie cu cei de faţă, ér cu trenul de séra a plecat înapoi la Budapesta.

Gimnasiul Şincai. Joi în 10 Ianuarie v. gimnasiul Şincai din Bucurescî şi-a serbat patronul sĕu. La acésta solemnitate a luat parte şi d-l Stoicescu, ministru ad interim la culte, însoţit de secretarul general d-l G. Adamescu. După terminarea serviciului religios, directorul gimnasiului, T. Popescu, a deschis seria discursurilor, apoi d-l Stoicescu, luând cuvêntul a vorbit de chipul, cum Gheorghe Şincai şi alţii au sciut sě lupte pentru redeşteptarea şi desrobirea românismului. Serbarea s'a terminat cu diferite producţiunî esecutate de elevî.

Desminţirea unui atentat. Svonurile rĕspândite de ḑiarele streine despre an atentat contra Regelui Greciei, sunt cu totul neadevĕrate. — Ĕtă de unde a isvorît scirea despre atentat: Săptĕmâna trecută regele, regina şi principii regalî au visitat grădina geologică din Faleron, ca sě privéscă mai ales un leu bolnav. Pe când familia regală se dusese la cuşca leului, regele întră în despărţĕmêntul struţilor. În momentul când întră în „compartimentul" îngrădit, un struţ puternic se repeḑi la el. Regele se retrase, ér directorul interveni şi împiedecă rănirea regelui din partea puternicului struţ. Furia struţului se îndreptă acum asupra directorului, pe care-l răni la obraz şi la mână. De aicî scirea cu atentatul.

Despre zestrea archiducesei Elisabeta se colportéză prin ḑiare nisce scirî fabulóse, pe carî le reproducem cu cuvenita reservă. După aceste scirî archiducesa a primit: 1) 8 milióne coróne în banî şi hârtii de valóre. 2) O rentă anuală de 1.250.000 coróne. 3) Un castel şi un domeniu de 20.000 hectare. 4) Un palat în Viena. 5) Un collier compus de 32 briliante, o diademă de briliante, juvaerurî şi tacâmurî de aur pentru 36 persóne în valóre totală de 5 milióne coróne.

O fundaţiune. Din *Mogoş-Mămăligani* ni-se vestesce o faptă rară de binefacere, sĕvêrşită de credincioşii acelei comune din Munţî, Simeon *Presăcan* şi soţia sa născută Ilina *Costinaş*. La îndemnul preotului Vasilie David, bunii credincioşî au dăruit bisericei gr.-or. întréga lor avere nemişcătóre, representând suma frumuşică de 5000 coróne, cu condiţia ca până când vor fi în viéţă sě se bucure de usufructul averii lor.

Promoţiunî. În 25 Noemvrie 1901 a fost promovat la facultatea teologică dela universitatea din Cernăuţî la gradul de doctor în sciinţele teologice d-l Octavian Isopescul, éră în 8 Ianuarie 1902 a fost promovat presviterul Cassian Brenzan, pastor de suflete la penitenciarul c. r. în Stanislau.

Proces contra unui cămătar. Marţî, în 21 Ianuarie st. n. s'a început înaintea tribunalului din Lugoşiŭ pertractarea finală în procesul criminal intentat în contra lui Abraham Friedman, fost neguţător în Skeus, actualmente privatier în Lugoşiŭ, pentru usură. Din acusa procurorului reese, că sus amintitul Jidan s'a ocupat mai de mult în mod sistematic cu usura, şi că operaţiunile s'au estins asupra a ḑece comune curat românescî. De astă-dată a trebuit sě-şî dea séma despre 78 casurî de usură comise prin aceea, că după împru-

---

nul ridicat bate lumina în clondirile cu alcool-vitriol verde, gălbui şi roşu. Intr'un bîlciŭ ţĕranii şi-aduc viţeii plăpânḑi; un evreu leşesc, cu ochî viscoşî şi sângeraţî, privesce şiret, tocmesce.

Dér' aceiaşî ţĕranî au lĕpădat sucmanul şi au luat mantaua cenuşie închisă. Ţéra le cere şi Domnitorul îî conduce în focul luptelor. Grigorescu a plecat cu ei. Alexandri îî cântă dela Mircescî în versurî admirabile, duióse şi mucalite. Peneş Curcanul şi Hora Griviţei. Grigorescu îi vede. Slabî şi negri, scrîşnind din fălcî, învălmăşiţî în fumul fioros al bătăliilor. Sunt aceiaşî ţĕranî aprinşî în faţa primejdiei. Avêntul unui popor nĕcăjit, nervos şi brav.

La Opanez, tunarii, plecaţî pe caii lor, se duc ca o vijelie tîrênd după ei, prin clisa şi zloata drumului, tunurile gele. Iuţélă vertiginósă. Nicăirî, pictorii cei marî n'au isbutit sě esprime atâta mânie, atâta avênt, o massă aşa de vie într'o pornire aşa de eroică.

Nu esecută o comandă, ci furiile antice i-au asvêrlit ca pe valurile unui torent precipitat într'o prăpastie.

Vestita bătălie dela Pisa, a lui Leonardo da Vinci, cât ni-a mai rĕmas după desenul lui Rubens, n'are atâta mişcare cu tótă crudimea zugrăvită în figura călăreţilor. Chiar marea bătălie a lui Salvator Rosa, care te înfióră când o privescî în Louvre, cu mulţimea cadavrelor rostogolite unele peste altele, nu are mai multă viéţă, mai mult eroism. Şi luptele dela Austerlitz de Gérard, dela Piramide şi Eylau de Gros, dela Marengo de Carle Vernet şi dela Fontenoy de Horace Vernet, sunt, cu tótă splendórea lor, mai mult nisce parade, pe lângă atacurile lui Grigorescu. Pânze enorme, cortine festivale, în care apar, mândri şi seninî, împodobiţî cu uniforme, cordóne şi fireturî, oficerî de stat major, generalî şi Suveranî.

Manocromia măestrului nostru îţî representă esact atmosfera plumburie a rĕsboiului. El vede massa, ér nu detaliile, soldaţii, ér nu oficerii; şi în năpraznica pornire a masselor nu are timp sě caute o posă academică pentru vre-un erou de atelier. Figura Regelui a caracterisat'o printr'o privire gânditóre, ca a unui victorios îndurerat, care vĕḑuse cât sânge cursese pentru ţéră şi corónă.

Marele nostru maestru va transmite viitorimei sintesa sufletului ţĕrănimei nóstre: în pace şi în rĕsboiŭ. Şi décă ómenii de pe vremurî, l'ar fi înţeles ca pe cel mai puternic istoric al rĕsboiului şi ca pe o adevĕrată glorie a României, de sigur că am fi avut întréga istorie a independenţei. I-s'a cerut ilustraţii pentru un ḑiar cotidian, — ca şi cum ar fi cerut unui Homer sě facă madricale, — şi el vĕḑuse o epopee crîncenă şi eroică, din care avem numai câte-va paginî geniale şi o sumă de documente de o nepreţuită valóre.

Dér visiunea lui în notele esenţiale ale vieţei, s'a manifestat cu o elocinţă uimitóre.

Perspectiva liniară şi perspectiva aeriană se întrunesc cu un farmec nepomenit la tóte órele din ḑi,în tóte scenele şi tóte colţurile pitorescî, ilustrate de acest om estra-ordinar.

Carĕle, mulţimea, înălţimele, turmele, pădurile, se duc séu se apropie, nu numai prin formele lor crescânde şi descrescênde, ci mai ales prin intensitatea şi stingerea cromatică a tonurilor, dela vigórea din primele planurî şi până la visul aerian din fundul transparent, adese-orî misterios ca o pórtă a infinitului. Şi cum în lume nu e nimic, care sě nu fie şi banal şi poetic, adevĕrat şi în banalitate, adevĕrat şi în partea poetică, era firesc, ca cel mai nobil artist al României sě privéscă realitatea în frumseţea şi farmecul ei, în acea lumină, care pune în relief caracterele esenţiale şi în acea mişcare, care o însufleţesce de cea mai intensă poesie.

Şi ne-a făcut sě înţelegem ceea-ce noi vedeam numai, înălţând cerul, depărtând munţii, adâncind văile, eterisând zarea, uşurând formele în fluiditatea atmosferei, ritmând mişcările, sinfonisind colorile

El a definit sufletul poporului şi a glorificat natura patriei.

(Va urma.) *Barbu Delavrancea.*

muturĭ a luat dela bieţii ómenĭ sĕracĭ 8—40% interese. După două dile de pertractare, la care au fost citaţĭ aprópe 280 martorĭ, pertractarea s'a amânat şi s'a ordonat investigaţie nouă. Se aştéptă cu nerăbdare finalisarea acestui proces monstru.

Casa Bisericei. Proiectul de lege pentru înfiinţarea şi organisarea casei bisericei autocefale ortodoxe române, a fost votat Sâmbătă în total cu 81 voturĭ din 94 votanţĭ.

Din Satulung ni-se scrie: Comuna Satulung (Săcele) a devenit de un timp încóce comuna surprinderilor. Mişcărĭ şi emulărĭ pe tóte terenele. Pe terenul cultural învĕţătorii dela ambele şcóle române sĕ întrec în a aranja serate musicale, producţiunĭ cu elevii de şcólă, teatre, carĭ tóte distréză mult pe poporul nostru doritor de-o sórte mai bună. Producţiunea cu elevii dela biserica SS. Archangheli ţinută la 1 Ianuarie a. c. este o viuă dovadă despre forţele didactice dela acéstă şcólă. Piesa „Curcanii“, precum şi celelalte puncte din program predate de tinerile nóstre odrasle — a desfătat şi umplut de mulţămire inima fie-cărui participant. Domnii învĕţătorĭ Aurel Popovicĭ, Savu Luca şi Zenovie Popovicĭ pot servi de model în privinţa zelului şi prestaţiunilor lor. Venitul curat, destinat pentru procurarea unor băncĭ nouĕ, a fost de 80 coróne. Poporul s'a grăbit din tóte părţile a da sprijinul sĕu. — Acestei manifestărĭ de simpatie i-a dat espresiune tînĕrul preot Romul Verzea — mulţumind corpului didactic şi publicului asistent încheiând cu cuvintele sfinte „Sĕ ne iubim unul pe altul, ca într'un gând sĕ mărturisim“. După producţiune a urmat joc şi multă voie bună. — *Un parochian.*

Vázsonyi Vilmos. Aşa se numesce acuma Weissfeld Wilhelm. Vázsonyi-Weissfeld este deputat în parlamentul ungar şi mult s'a vorbit în timpul din urmă despre dênsul. Pentru-că Vázsonyi este şeful direcţiei „democrate“ în parlement şi'n viéţa socială şi sufere grozav de mâncărime de limbă. Mai deunădĭ „democratul“ Vázsonyi-Weissfeld a fost la Dobriţin, unde a ţinut un discurs, desaprobând felul de educaţie a tinerimei, care învaţă în istoria patriei numai glorificarea rĕsbóielor şi bătăliilor, de unde urméză, că tinerii noştri devin un fel de „bestii culturale“. Universitarii din Budapesta au veştejit în nisce proclamaţii afişate pe ziduri pe „democratul“ jidov pentru isulta, ce li-a adus'o. La proclamaţiile studenţilor, Vázsonyi-Weissfeld a credut de cuviinţă sĕ demonstreze şi Sâmbăta trecută s'a dus la dietă cu alaiŭ, adecă însoţit de vr'o 300 de găinarĭ, carĭ urlau mereu „Eljen Vázsonyi“. Poliţia a împrăsciat pe găinarĭ, ér „democratul“ deputat a fost huiduit de către studenţii adunaţĭ în faţa parlamentului. Se audiau strigăte fórte neplăcute urechilor semite, ca: „Nu în parlament jupâne! Inapoi în Galiţia!“

Preot bătut. Diarele maghiare „M. Szó“ şi „Ellenzék“ publică o scire din Moha, în care sub titlul de mai sus se comunică următórele lucrurĭ de necredut: „Un cas ne mai audit s'a întêmplat în comuna Moha din comitatul Têrnavei-marĭ. În acéstă comună a patra parte din locuitorĭ sunt Românĭ de religiunea gr.-or. Dintre aceştia o parte nu trăiau bine cu preotul lor şi l'au denunţat la forul superior. Afacerea este încă pendentă. În diua de 18 Ian. Românii îşĭ aveau Bobotéza, preotul s'a dus la biserică. În timppul serviciului divin duşmanii sĕi au năvălit în biserică strigând: „Prindeţĭ cânele“, apoi l'au prins şi l'au lipit de părete. Unul din ei striga: „Aduceţĭ cuie sĕ-l rĕstignim ca pe Christos“. Apoi au luat dela el cheile bisericei, au vĕrsat aghiasma, ér pe preot l'au bătut de l'au făcut tot sânge, umplând şi altarul şi podelele de sânge. Pe urmă scoţêndu-l din biserică, l'au dus în cimiteer, unde l'au mai bătut până l'au lăsat mai mort.“ — Publicăm acéstă scire cu cea mai mare reservă şi sperăm, că va fi desminţită.

Sectă nouă. Aderenţii şi propagatorii ideilor lui Tolstoi, celebrul scriitor rusesc, s'au constituit în sectă nouă religionară şi se numesc creştinĭ, noi. Guvernul din Rusia a luat mĕsurĭ ca toţĭ sĕ fie arestaţĭ. Sfântul Sinod al bisericei ortodoxe din Rusia a dat un manifest, prin care condamnă în modul cel mai aspru „acéstă nouă pornire de desbinare dela sînul bisericei mame“ şi învită pe toţĭ credincioşii sĕ combată din tóte puterile secta tolstoistă.

O Nihilistă. Din Iaşĭ se anunţă, că Joi s'a presentat la vama Unghenĭ o dómnă Mathilde Vénuat, care avea un paşaport espirat, eliberat de consulul frances din Iaşĭ, pretestând, că se întórce din Asia, unde a făcut o lungă călĕtorie şi acum voesce a veni în Iaşĭ, unde are rude. D-lui Eraclide, poliţaiul gărei Unghenĭ, părêndu-i cam suspectă acéstă d-nă, în urma unor minuţióse cercetărĭ a isbutit sĕ afle, că dênsa ar fi o periculósă nihilistă, care urmărită de autorităţile rusescĭ încerca sĕ se refugieze pe teritorul românesc. D-sa i-a interdis întrarea în ţéră, avisând totodată autorităţile din Unghenii-Ruşĭ.

Telefonul întrebuinţat la serviciul dumnedeesc. După cum scriu unele gazete din America, ér după aceste şi jurnalul bisericesc-literar „Ruskii Palomnica“ din St. Petersburg, în oraşul Mun-Plessan guvernul din causa unei epidemii de vĕrsat a fost necesitat sĕ închidă tóte bisericele şi şcólele. Pentru-ca pe timpul acestor mĕsurĭ credincioşii sĕ nu fie lăsaţĭ fără de serviciul divin, preoţii esoperară dela guvern încuviinţarea, de-a ţine în bisericele, de altfel închise pentru popor, serviciul divin, şi anume înaintea unui aparat de telefon, cu ajutorul căruia credincioşii şi din casele cele mai depărtate ale oraşului puteau sĕ asculte s. liturgie. Unii preoţĭ în ăst mod au rostit şi cuvêntărĭ.

Jdovii din Ierusalim au lansat un apel la tóte comunităţile pentru a contribui la un fond, din care sĕ se cumpere un loc pe muntele maslinelor, unde sĕ se facă un cimiter jidovesc. „Creştinii — dice apelul — îşĭ acaparéză cu preţurile cele mai marĭ tóte locurile de vêndare şi ar fi o ruşine pentru întregul jidovism, décă nu s'ar aduna cât mai curênd suma de 60,000 francĭ, cât este necesar pentru cumpĕrarea locului“.

Un negustor de fete condamnat. La tribunalul din Viena s'a judecat în diua de 22 Ianuarie procesul jidovului Şulim Apter, originar din Tarnopol, care a fost arestat în Italia, tocmai când ducea două fete din Viena sĕ le vêndă la o casă de prostituţie în America. Jidovul le-a momit pe bietele fete sub pretext, că le duce la stăpânĭ ca fete în casă, unde vor fi bine plătite. Şulim făcea parte dintr'o bandă întrégă de negustorĭ de carne vie, complicii lui însĕ au dispărut din Viena. Şulim a fost condamnat la 6 lunĭ temniţă.

S'a pierdut ierĭ, Duminecă pe la amiadĭ, în strada Porţii (Căldărarilor) pe distanţa dela stabilimen. fotografic Knauer (Stéua roşie) până la casa Nr. 24 din numita stradă, o *broşă* cu diamanturĭ. Aflătorul este rugat a-o preda d-lui fotograf Knauer, primind o recompensă.

Alegerile comunale în Satulung.

Satulung, 26 Ian. 1901.

In adevĕr Satulungul (Săcele) a ajuns teatrul variaţiunilor şi al luptelor.

In 17 l. c. au fost alegerile de membrii în consiliul comunal. Alegĕtorii românĭ, la apelul mai multor fruntaşĭ dela ambele bisericĭ, au ţinut o consultare în localul şcólei dela biser. Sf. Adormirĭ. Apelul acesta a fost publicat mai înainte în ambele bisericĭ din Satulung. Adunarea bine representată a fost deschisă de venerabilul preot Alexe *Verzea*. Conclusul acestei adunărĭ a fost alegerea unei comisiunĭ de 10 bărbaţĭ, căreia i-s'a votat deplină încredere. Ca preşedinte al acestei comisiunĭ a fost aclamat tînĕrul preot Romul *Verzea*. Resultatul consfătuirilor comisiunei şi a tacticei de luptă a fost: *că din 10 mandate s'au câştigat 8.* S'au ales 8 membrii românĭ ordinarĭ şi 3 ca suplenţĭ. Cei aleşĭ sunt: Ioan Butu, Ioan Bodeanu, Nicolae Ţuţuianu, Ioan Median, C. Stoica D. Comşa, Ioan C. Fulga, Al. Stroie, Ioan Popa, Stefan Boroş şi G. Ghia.

Ca preşedinţĭ ai alegerei în cele 4 cercurĭ au fost de astă-dată şi doi Românĭ. Intr'un cerc a fost numit preotul R. *Verzea* şi în al doilea cerc directorul şcolar Dometiu *Dogariu.* Solidaritatea Românilor şi ţinuta lor a fost peste tot démnă.

Părintele V. Popea, deşi numai câţĭ va paşĭ îl desparte de şcólă, n'a găsit cu cale sĕ ia parte la consfătuirea nóstră...,

In 24 au fost alegerile şi de oficianţĭ comunalĭ. Audisem, că d-l fisolgăbirĕu la influinţele inteligenţei maghiare şi a unor catiline române, care au trădat secretul comisiunei, nu voesce sĕ pună în candidare nicĭ un Român la postul de jude primar. Comisiunea prin o deputaţiune s'a convins de acest lucru. In urma acésta preotul Romul Verzea, ca preşedinte al comisiunei, dimpreună cu doi membrii a apelat la bunăvoinţa d-lui vice-comite, — dér fără resultat.

In diua de alegere noul fisolgăbirĕu a învitat pe preoţii Verzea la o consfătuire, insistând ca Românii sĕ cedeze de astă-dată cele 2 posturĭ de jude şi altul de casar comunal. Preoţii Verzea, basaţĭ pe usul de mai înainte şi pe dreptul ce-l dă legea, n'au voit sĕ cedeze nicĭ decum. Resultatul a fost, că la cele 2 posturĭ nu s'a candidat nicĭ un Român, proclamând fisolgăbirĕul de jude (primar) pe Islik András, ér de cassar pe Sánek Péter, scusându-se, că majoritatea inteligenţei maghiare a pretins acéstă procedere.

La acestea părintele R. Verzea i-a demonstrat în terminĭ energicĭ că majoritatea nu constă numai din Ungurĭ, şi de altă-dată sĕ binevoéscă a lua în considerare şi sfatul inteligenţei române. Ceilalţĭ funcţionarrĭ s'au ales prin votare.

Românii au câştigat trei posturĭ adecă: un jude mic şi doi juratĭ. Cei aleşĭ au fost: Neculae Roşculeţ ca jude mic, ér ca juraţĭ R. N. Butu şi D. Comşa.

După alegerĭ Ciangăii inveninaţĭ de agitatorĭ şi turmentaţĭ de puterea alcoholului, *au năvălit asupra unor alegĕtorĭ românĭ,* ce se întorceau pe séră acasă, alungându-i cu petrii — şi ajungêndu-i pe locuitorii Neagoie *Popea* şi St. *Stoia*, doi bĕtrânĭ — *i-au tocat cu parii astfel — încât sĕrmanii ómenĭ au fost găsiţĭ fără simţire înotând în sânge.*

Étă decĭ, un document al „civilisaţiunei“ într'o comună, ce are pretenţia de a ajunge oraş mare.

Sentinela.

Săpăturile din Pompeji

Pămêntul din Campania Felix, binecuvêntata provincie litorală, care înconjóră golful de Neapole, de 150 de anĭ încóce, de când primele săpăturĭ ni-au condus la descoperirea oraşului Pompeji, ni-a furnisat o mulţime de opere de artă, antichităţĭ, carĭ ni-au reconstituit în deplina lor viéţă obiceiurile şi moravurile romane.

Cine trece prin anumite cartiere din Pompeji şi întră în casa cutare séu cutare, nu este lipsit, aşa dicênd, decât de un lucru: de locuitorii, carĭ sĕ dea oraşului şi caselor aspectul activităţiĭ de tóte dilele.

Este cunoscut, că cu ocasia săpăturilor din Pompeji în cursul anilor, s'u găsit o serie de cadavre de ale acelor locuitorĭ din Pompeji, cari cu ocasia revĕrsării cenuşei, n'au putut scăpa şi au murit asfixiaţĭ. Modelele de gips ale acestor cadavre, bărbaţĭ şi femei, bĕtrânĭ şi tinerĭ, sunt expuse în museul din Neapole: un aspect cu desăvêrşire emoţionant, ce se ofere aicĭ ochilor visitatorului modern. Ce am dice, décă s'ar găsì odată cadavrul unui bărbat cunoscut din istorie, căruia am puté sĕ-i insuflăm o nouă viéţă? O asemenea întrebare li s'a pus în adevĕr, în timpul din urma, cercetătorilor.

Este vorba de un personaj destul de însemnat, de *Plinius* cel bătrân, cunoscutul autor al operei de mai multe tomurĭ *„Naturalis Historia“*, care şi-a găsit aicĭ mórtea cu ocasia catastrofei de la 79. Despre mórtea lui, întêmplată la 25 August din numitul an, aveam o dare de sémă amĕnunţită în cele două scrisorĭ celebre ale nepotului sĕu, Plinius cel tînĕr.

Din aceste scrisorĭ aflăm, că unchiul sĕu, care atuncĭ era comandantul flotei, ce staţiona la Misenum, la erupţiunea Vesuvului a făcut încercări de a salva pe amicĭ sĕiĭ, cari locuiau în apropierea vulcanului. El spera a-i puté scăpa ducêndu-i pe mare; marea părea a arăta nouĕ prăpăstii, tĕrmurii păreau a se mişca, muntele a-se prăvăli. Apoi se istorisesce, cum Pliniu trebui sĕ părăséscă odaia din Sabiae, în care avea de gând sĕ odihnéscă, fiind-că massele de cenuşe şi pumice, ce se îngrămădiau în curte, ar fi făcut imposibilă eşirea. Plinius eşì la aer liber, dér de-odată isbucniră flacărĭ şi aburĭ de puciósă din pămênt. Ameţit de gazurile acestea, cădù la pămênt şi murì.

Reportajul acesta este punctul de plecare pentru scirea, care îşĭ făcù de curând turneul prin pressă. În apropiere de Pompeji s'a găsit scheletul unui bĕtrân Roman, în care se crede, că se recunosc osemintele lui Pliniui cel bĕtrân. Étă ce se dice despre acésta:

Inginerul Gennaro Matrone află între Molino di Rosa şi între Molino di Bottaro, pe un pămênt apărţinĕtor lui, părţile unui complex întins de edificiĭ antice. Într'o hală din acestea se descoperi un uriaş schelet cu o laternă de bronz. La distanţă de 3—4 metri se aflau 8—10 schelete omenescĭ cu monede de aur, inele de aur şi alte juvaerurĭ. Unul dintre acestea zăcea ceva mai sus, de cât celelalte, era rezimat de un pilastru şi era cufundat până în şoldurĭ între bucăţĭ de pumice. Capul era acoperit cu cenuşe. Acest schelete avea în jurul gâtului un lanţ de aur compus din 64 verigĭ, er pe braţe braţlete în formă de şérpe. Lângă el era o spadă scurtă romană cu mâner de fildeş, capătul de bronz de la técă era împodobit cu o scoică de mare. Nu departe de aicĭ s'au aflat părţile de bronz ale unei lectice, ér mai departe vr'o 40 schelete cu micĭ monede de argint şi bronz: la unul s'a găsit şi nisce butelii.

La acest raport se face următórea combinaţiune:

Omul uriaş a fost sclavul, care cu laterna în mână lumina convoiului de ómenĭ, care fugia de erupţiunea vulcanului. Nobilul Roman cu spada şi lanţul de aur, purtat într'o lectică, a fost însuşĭ Pliniu, în suita lui erau amiciĭ şi pe urmă un detaşament de marinarĭ.

Se crede, că la combinaţiunea acésta fantasia a format un tablou, care privit de aprópe se adeveresce a fi opera unei conjecturĭ neîntemeiate. Cu tóte acestea importanţa săpăturilor nu se póte tăgădui. În tot casul avem de aface cu un anonim Pompeian, care a căutat sĕ scape de catastrofă. Precauţiunea ne opresce a trage alte conclusiunĭ din aceste săpăturĭ.

O....

ULTIME SCIRI.

Sătmariu, 27 Ianuarie. Adĭ s'a judecat la judecătoria de aicĭ procesul intentat preotului român gr. catolic, **Georghe Ardeleanu** din Szamos-Dob. diecesa Orădii, pe motiv că ar fi tulburat exerciţiul religios prin faptul, că a interdis a se cânta în biserică în limba maghiară. — Preotul Ardeleanu **fù condamnat la 6 lunĭ închisóre şi 400 cor. amendă.**

Diverse.

Statistica sfintei scripturĭ. O cocónă engleză a făcut despre Testamentul-Vechiŭ următórea statistică: Se află în el 590.428 cuvinte, 2.729.109 litere, cuvinţelul *şi* e întrebuinţat de 35.543 de orĭ, cuvêntul *Iehovah* vine înainte de 6855 de orĭ. Tóte acestea în ediţia engleză, pentru numĕrarea cărora i'a trebuit cocónei timp de trei anĭ, câte 8 óre pe di.

---

*Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.***

*Redactor responsabil: **Traian H. Pop.***

Abonamente

la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai indelungat séu lunare.

„Călindarul Plugarului“

pe anul comun 1902.

A apărut şi se póte procura dela *Tipografia A. Mureşianu* (Braşov) „Călindarul Plugarului“ pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călindar, care se estinde pe 9 cóle de tipar format 8⁰ mare cuprinde:

In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre; calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Porturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor şi postelor; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă în ordine alfabetică şi apoi după lună şi ḑi; Tîrgurile din Bucovina; Mĕsurile metrice etc.

In *partea literară* se găsesc bucăţĭ alese de cetit: „Cetatea dela Fântânele“; (Moţul: Teofil Francu); „O scrisóre dela Muselim Selo“ (poesie de G. Coşbuc); „Frumósa Irina“ (baladă de St. O. Iosif); „Raze de primăvară“ (poesie de Z. Bârsan-Veturio); „Grăuntele de grâu“ (de contele Lew Tolstoi); „Bĕtrânul clopotar“ (Idilă de primăvară, (de W. Korolenko); „Lăcomia strică omenia“ (Proverbe de Marion); „Doué hiene“ (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Găscele Ovreului“ (anecdotă, de Cărăbuş).

Partea economică: „O ramură de producţiune şi avuţia naţională“; „Faceţĭ pânză în casă“ (ambele de Dr. G. Maior); „Economia“: „Iernatul vitelor“. — Urméză diferite poveţe; lectură distractivă, glume etc.

Călindarul are în frunte portretul lui *George Lazar*, cu biografia, (în partea literară.)

Un esemplar „Călindarul Plugarului“ costă 25 cr. (50 banĭ), plus 5 banĭ porto postal. *Vendĕtorilor se dă rabat cuvenit.*

Bursa de Bucuresci

din 23 Ian 1902.

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	95.3/4
„ „ Impr. 1892	5 „	Ian.-Iul.	94 1/2
„ „ din 1893	5 „	„ „	94.1/2
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32 1/2 mil.	4 „	Ian.-Iul.	81.—
„ „ Impr. de 50 mil.	4 „	„ „	81.—
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	82.—
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	82.—
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	82.—
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	82.1/4
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	80.1/4
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 „	Ian.-Iul.	94.1/2
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	84.3/4
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	80.1/2
„ „ „ Iaşĭ	5 „	„ „	75.—
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. iv. 85.—	500	într. v.	—.—
Banca agricolă	500	150 v.	220
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	286.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	16 .—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	398.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	398 —
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	„ „	—.—

Scompturĭ:

Banca na . a Rom.	7%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	8 „	Petersburg	6%
Banca agricolă	1 „	Berlin	4%
Londra	3 „	Belgia	3 1/2
Viena.	4—	Elveţia	5%

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 21 Ian. n. de 26,214 capete, la 22 Ianuarie n. au întrat 839 capete şi au eşit 329 capete, rĕmânênd la 23 Ianuarie n. un numĕr de 26.724 capete.

Se notéză marfa unguréscă: veche grea dela 99.92 fil. tînĕră grea dela 94—95 fil., de mijloc dela 90—92 fil. uşóră dela 88—90 fil. — Sêrbéscă: grea 88—90 fil., de mijloc 86—88 fil., uşóră 84—86 fil. kilogramul.

Cursul la bursa din Viena

Din 25 Ianuarie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	119 75
Renta de corone ung. 4%	96 35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	122.60
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	101.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	95.10
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.50
Impr. ung. cu premii	181.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	152 30
Renta de argint austr.	100.60
Renta de hârtie austr.	100.45
Renta de aur austr.	100.50
Losurĭ din 1860.	145 75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară.	16.15
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	670.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	652.—
Napoleondorĭ.	190.21
Mărcĭ imperiale germane	117.15
London vista	239.25
Paris vista	95.25
Rente de corone austr. 4%	97 70
Nota italiene	93.25

Cursul pieţei Braşov.

Din 27 Ianuarie n. 1902.

Bancnota rom.	Cump. 18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	Cump. 18.80	Vênd.	18.84
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.—	Vênd.	19.04
Galbenĭ	Cump. 11.34	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd.	128.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.72	Vênd.	—.—
Soris. fonc. Albina 5%	100	Vênd.	101.—

Cursul losurilor private

din 23 Ian. 1902.

	cump.	vinde
Basilica	18.50	19.50
Credit	401.—	406.—
Clary 40 fl. m.	166.—	170.—
Navig. pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	85.—	89.—
Krakau	75.—	79 —
Laibach	73.—	77.—
Buda	—.—	—.—
Palffy	193.—	198.—
Crucea roşie austriacă	180.—	188 55
„ „ ung.	53.75	51.75
„ „ ital.	27.50	29.50
Rudolf	91 —	95 —
Salm	229 —	238 —
Salzburg.	—.—	—.—
St. Genois	225.—	240 —
Stanislau	—.—	—.—
Trientine 4 1/2% 100 m. c.	403.50	407.36
„ 4% 50	34.—	35.—
Waldstein	55.—	56.—
„ de 10 francĭ	22.—	24.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—